

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illet minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előzetesek és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 251. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, november 4.

Az új helyzet.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, november 3

Vajjon pusztán a szerencse dolga, hogy Tisza István gróf egészen más, öszszehasonlíthatatlanul kedvezőbb helyzetet talál maga előtt, mint közvetlen előde? Nem lehet el nem ismerni, hogy egyes körülmények segítségére jöttek az új miniszterelnököknek. Az obstrukció az ő kijelölése előtt kitombolta magát, a kormány nélküli idő alatt ráért körültekinteni a függetlenségi párt, láthatta a rombolást, melyet „nagy akciója” okozott, felismerhette a veszélyeket, melyek a választott taktika folytatása mellett az országot fenyegetik; a kilences bizottság elkészítette munkáját, a szabadelvű párt elfogadott egy oly katonai programot, mely a koronával való, fenyegető összeütközést a napirendről levenni alkalmas volt és a mire az ellenzék reményét építette, a szakadás is kimaradt a kormánypartban. E körülményeknek befolyással kellett lenniük a függetlenségi pártra, de azért a nagy helyzetváltozást nem lehet egyedül ezekre visszavezetni és a kilátások a parlamenti békére még korán sem lettek volna jogosultak, ha Tisza István a kedvező pillanatot meg nem ragadta és az ellenzéknek a visszavonulásra aranyhidat nem épített volna. Ami a nemzeti engedményekből ez idő szerint lehetséges volt, azt rögtön kieszközölte, még mielőtt mint kinevezett miniszterelnök bemutatkozhatott volna, és ő, aki az erős, az ellenzék szerint „erőszakos” kezét képviselné, a kapacitására adta magát, a meggyőzésre, a rábeszélésre és az engedésre, a mennyire ezt álláspontja megengedi.

További érdeme Tisza Istvánnak, hogy

juniusban nyílt szemmel felismerte, hogy akkor nem ő volt az alkalmas férfiú és gyors elhatározással félre állt, míg most, a változott helyzetet felismerve, hosszas habozás és tulzott érzékenység nélkül sorompóba lépett és épp oly biztos, mint avatott kézzel hozzáfogott a kibontakozáshoz.

Egy tapasztalt politikustól ered az a mondas, hogy Tisza István gróf két nemzedék tapasztalatát egyesíti magában. És tényleg megmutatta Tisza István a legújabb időben, hogy mint államférfi, a hivatottak és kiválasztottak közé tartozik és a szerencsés kezdetből következőleg, a Tisza-kabinet hosszú és szerencsés kormányzására számíthatunk. A kormány feje, Tisza István gróf, szellemi tekintetben a fontos szakmák egész sorát egyesíti magában. Magasabb kiképzettségű a világ egyik legelső egyetemén nyerte; nemzetgazdasági és pénzügyi tudományokkal már kora ifjúsága óta előszeretettel foglalkozott, a mezőgazdasághoz mindig közel állt, mióta csak önálló, a kereskedelem és ipar szükségleteit ismeri, mert soha sem zárkozott el attól a tevékenységtől, mely értékeket teremt, vagy emel. De sokszoros ismeretei és tapasztalatai dacára nagyon értékesnek találta, hogy kitünő munkatársakkal vegye magát körül. A volt kormány tagjai közül átvehette a pénzügyi és az igazságügyi tárca birtokosait, Lukács Lászlót és Plósz Sándort. Ez a személyi kérdés azért volt így a képzelhető legjobb módon megoldva, mert minden új ember — és ha a legnagyobb lángész lenne is — ebben a pillanatban ropant nehéz feladatok elé állítva ott volna és mert két ily kitünő személyiség, mint a kirkról itt szó van, minden kabinetnek nemcsak disze, de erős oszlopa is.

Hogy Hieronymi Károly titkos tanácsos közreműködése és aktív részvétele a kor-

mányzásban minő nyereséget jelent, nem szükséges hosszasan magyarázgatni, mert még politikai ellenfeleinek is el kell ismerniök az ő kimagasló jelentőségét, mint szakemberét és rendkívüli munkaerejét.

Hogy Talliántól mint földművelésügyi minisztertől sokat várunk, csak azt bizonyítja, hogy ezt az államférfit érdeme szerint tudjuk méltatni, míg Nyiri tábornok honvédelmi miniszterre való kiszemelése, illetve az a körülmény, hogy még találkozó katoná, a ki miniszteri tárcát vállal, arra szolgáltat bizonyítékot, hogy katonaságunk nemcsak a golyózáportót, de még a kénkőves tüzet okádó pokoltól sem fél. Vele szemben máris megmutatta karmait az ellenzék, a mennyiben a delegációban a hadügyminiszter nevében tett nyilatkozataira szíves volt visszaemlékezni, míg a Ludoviceum zászlószentelő ünnepén a saját nevében mondott, lángoló hazafiasságtól duzzadó beszédéről kegyesen megfeledezett.

Ropant munka vár az új kabinetre, de a hol annyi kitünő erő és teremtőkedv van együtt, nem maradhat el a siker.

—n—s.

Kérvények a Ház előtt. A képviselőház legutóbbi érdemleges ülése óta alig volt nap, hogy egy-két, sőt néha több kérvény nem érkezett a képviselőház elnökségéhez. Ezeket Daniel Gábor alelnök a mai ülésen mutatta be a Háznak.

A közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV., illetve a községek vonatkozó 1886. évi XII. t. cikk módosítását kéri Hajdu, Heves, Pószony, Szeben, Torontál, Trencsén, Ugoosa, Ung, Veszprém vármegyék, a közutakról és a vámokról szóló 1890. évi I. törvények módosítását: Borsod, Csongrád, Torontál, Trencsén megyék; a községekéről szóló törvény reformját sürgetik: Alsó-Fehér, Bereg, Hont, Nógrád, Sáros, Szatmár, Szilágy, Tolna, Trencsén megyék; az állami közigazgatási

A „TORONTÁL” tárcája.

A fogadalom.

XII. Lajos király uralkodása alatt Isendrin gróf volt Franciaország leghatalmasabb főura. Sziklavárában állandóan ötszáz fegyveres zsoldos tanyázott. Ha a szomszédos várak olykor összetűztek egymással, a csataterén az lett a győztes, a kihez Isendrin gróf csatlakozott. E miatt nagyrabecsültek az egész környéken és mind a várurak, mind a jobbágyok rettegtek hatalmas karjától.

Fájdalom, néha éppen a legbölcsebb és legokosabb emberek követik el a legnagyobb oktalanságokat. Így történt Isendrin gróffal is. Ötven éves korában elvesztette a fejét és megönsült. Oltárhoz vezette Izabella grófnőt, akinek szépségét mesze földön megcsodálták és dicsőítették. De Izabella grófnő csak husz esztendő volt.

Házasságuk első éve zavartalan boldogságban teltek el és az egész környék meglegedetten örvendezett ennek a nyugodt, békés időnek. A zsoldosok dologtalanul ödöngtek a várban és furcsábban nézték hajdan oly harcias urukat, ha holdfényes éjszakákon kart-karba öltve sétált ifjú feleségével a várkertben.

Izabella még naiv volt és nem tudta, milyen boldogságot nyújthat egy fiatal férj. Éppen azért hálásan simult őszhaju ura oldalához. Szóval, mind a ketten meg voltak elégedve egymással, különösen a gróf, a ki gyakran elkövette az öregedő urak ama hibáját, hogy kérkedjék boldogságával. Hü kapitányának, Mausoisnak sokszor órákosszat kellett elhallgatnia a gróf bizalmas ömlengéseit. Az öreg ur ilyenkor karonfogta a kapitányt és nagyzólv szavakban öntötte ki szívet.

— Mausois, — szokta volt mondani — te, az együgyűek és kishitűek királya, a te szegény

fejed föl sem foghatja, egyáltalán el sem képzelheted, hogy milyen üdvösséget nyújt egy szép, fiatal, szőke asszony! Ha! ha! ha! Elpirulsz, szemérmes ifjú? Igen, fiam, nem mindenki érzi magában azt az erőt, hogy egyedül töltsön el hosszú téli éjeket! Mausois, fogadd legmélyebb részvételem! Harminc esztendő vagy és nem tudod, mi a szerelem. Lám, én már tul vagyok az ötven éven és még mindig nem untam meg a szerelmet.

— Uram, — válaszolta Mausois — a te bizalmad nagyon kitüntető rám nézve. Szívesen hallgatom meg minden szavadat, a melylyel megtisztelsz. De hogyan találhatsz gyönyörűséget abban, hogy leghívebb szolgádat a legkegyetlenebbül meggyötörjed? Hiszen tudod, hogy öt évvel ezelőtt, a mikor a Vauger-grófok ellen harcoltunk, egyszer úgy körülfogott az ellenség, hogy már-már lemondtam az életemről. Az utolsó pillanatban megfogadtam a szentséges Szűznek, hogy ha megment ez életveszélyből, a legerkölcösebb életre adom magamat és oly szűziesen élek, akár Szent Katalin éit. Mint tudod, megmenekültem a halálos veszedelemből és még a legszebb asszony kedvéért sem szegném meg fogadalmamat. Ne vigy a kísértésbe, óh uram, mert hidd el — hogy őszintén szóljak — anugy is nagyon nehezemre esik, hogy hü maradjak fogadalmamhoz.

Isendrin gróf majdnem megpukkadt nevetésben.

— Mausois, Mausois, de furcsa fickó vagy! Milyen mulatságos vagy! De azért szeretlek, hisz olyan hü emberem vagy! Ne félj, nem telik bele hosszú idő és megszeged fogadalmadat.

Mausois irult-pirult, fejét rázta és csöndesen hallgatta tovább ura bizalmas vallomását.

Már előbb hangoztattuk, hogy éppen a legokosabb emberek követik el néha a legnagyobb bolondságokat. És ha lehetséges, még nagyobb dőreség, mint Isendrin gróf kései házassága,

akkor abban a pillanatban követte el a váruur, a mikor legédesebb családi örömeinek titkába avatta be a kapitányt.

Lassu víz partot mos. A szegény Mausois már nem mehetett el urnője mellett a nélkül, hogy el ne pirult volna. Most, a mikor az állandó béke közepett valósággal végiglustalkodta a napot, különös vágyak hatalmasodtak el rajta, sajátos álomok gyötörték. Ha a kert fái alatt egymás mellett látta az öreg, őszhaju, fehérszakállu férfit szép, fiatal feleségével, a mikor látta, hogy az aggastyán erőnek erejével fiatal, tüzes szerelmest akart mimelni, akkor érezte, hogy az ura iránti hűség elhagyja szívet, akkor belátta, hogy mégis csak vétek, hogy egy öreg ember magához láncol egy viruló, szerelmemre vágyó, fiatal teremtést.

Ettől fogva még jobban kerülte a nőket.

És ugy esett, hogy hírnök érkezett a szomszédos grófságból, azzal a kéressel, hogy Isendrin gróf fogja pártját szorongatott rokonainak, kiket az ellenség nagy veszedelemmel fenyeget. Isendrin gróf egy pillanatig sem habozott. A trombitás riadót fuvott és másnap reggel az összes zsoldosok készen állottak az indulásra.

A gróf a csapat élére állott és így szólt hü harcosaihoz:

— Fiaim, a nyugalom szép ideje elmúlt. Elég sokáig éltünk békében. Most háboruba megyünk. Remélem, hogy szívesen követtek.

Majd pedig Mausois felé fordulva, így folytatta:

— Te meg, fiam, itt maradsz. Szállj le a lórol, vessed le a páncélt. A te őrizetdre bízom kastélyomat és feleségemet. Ha tudom, hogy te maradsz itt, nyugodtan hagyhatom el otthonomat. Légy figyelmes urnóddal szemben. Áldjon meg az isten!

Napok multak, hetek multak. Olykor-olykor Isendrin gróf küldötte tudakolta, hogy mit csinál a felesége, néha meg is izente, hogy mihamarabb

teendők ellátásáért kárpótlást sürget Felső-Bánya városa; a községi jegyzők teendőinek apasztását kéri Borsod és Szilágymegye; a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvény módosítását Szolnok-Doboka, a borítaladó leszállítását Heves, Liptó, Trencsén, a magyar földnek magyar kezén való megtartását Maros-Tordamegye és Budapest főváros, a külföldön lakó magyar földbirtokosok külön megadóztatását Baranya, Békés, Hajdu, Szatmár, Szolnok-Doboka, Temesvár, Udvarhely, Zemplén, a képviselőház rendes működésének helyreállítását Trencsén, a tudóvész terjedésének megállítását Bács-Bodrog, Esztergom, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád, Szeged, Temes, Trencsén, Udvarhely, Ugocsa vármegyék, a kisebb zalogkölesönök adómentesítését Bács-Bodrog és Ugocsa, II. Rákóczi Ferenc, Bercsényi Miklós, Zrínyi Ilona hamvainak országos költségen való hazahozatását Alsó-Fehér, Baranya, Békés, Csongrád, Hajdu, Heves, Pozsony, Szatmár, Temes, Trencsén, Udvarhely, Ugocsa, Veszprém vármegyék.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos főispán tegnap délnél Budapestre utazott.

— **Vécseyné kitüntetése.** A jótékony nőegylet választmányá dr. Dellimanics Lajosné elnöklésével tegnap ülést tartott, melyen résztvettek: Steinitzer Gézané alelnök, Hesse Edéné, Müller Józsefné, dr. Perics Zoltánné, Keresztes Aladárné, dr. Brájjer Lajosné, Napholtz Ágostonné, Lucsics Miklósné, Solymossy Lajosné, Haidegger Ödönné, Kokits Sándorné, Stagelschmidt Jánosné, dr. Mangold Samuné és Beller Istvánné. Steinitzer Gézané alelnök örömmel jelenti a választmányának, hogy ő felsége özv. Vécsey Istvánnénak, jótékony nőegyletünk megalapítójának s három évtizeden keresztül volt elnökének, a jótékony és a kisedővös terén szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta. A választmány nagy lelkesedéssel vette tudomásul a jelentést s elhatározta, hogy a kitüntetés átadását ünnepélyessé teszi. Az ünnepély folyó hó 8-án déli 12 órakor a központi ovoda helyiségében fog megtartatni, melyen dr. Dellimanics Lajos, Torontálvármegye főispánja fogja az ünnepeltnek a kitüntetés átadni. Az ünnepélyre a jótékony nőegyletetek s a nagy közön-

haza fog térni. De a napok multak és a gróf még mindig harcolt az ellenséggel.

Holdas éjszakákon úgy rémlett a kastély lakóinak, mintha a kert fái között egy szerelmes párt látnának sétálni. Az asszonyok összedugták a fejüket és azt sugdosták, hogy Mausois megszegte a fogadalmát, a grófné pedig a hűségkötét. De ezt csak késő éjszaka beszélték, a mikor a gyerekek aludni tértek és nem kellett tartani hivatlan leselkedőtől.

Végre, három hónapi távollét után, Isendrin gróf visszatért győztes csapatai élén és boldogan szorította szívéhez szép feleségét.

Az asszony nem győzte dicsérni Mausois szolgálathűségét és hűségét és a gróf hálásan ölelte meg a kapitányt.

A mikor egyedül maradtak, így szólt a gróf:

— Meg akarom jutalmazni hűségedet és neked ajándékozom legértékesebb hadiszakmányomat. Lenn az udvarban bilinesre verve ül egy gyönyörű leány, tudsz hoztuk, neked ajándékozom!

A szemérmes Mausois fülig pirult.

— Miért viszel a kísértésbe, óh uram? Hiszen ismered fogadalmamat?

A gróf kutató pillantást vetett Mausois piruló arcára, kényszeredetten mosolygott, ott hagyta és kevéssel utóbb elküldte neki a leányt.

Alig mult el pár perc, szörnyű lármát támadt a kastélyban. Az öreg gróf váratlanul belépett Mausois szobájába és a kapitány karjában találta a fogoly leányt.

— Készülj a halálra! — ordította a gróf, indulattól halaványan.

— Uram, — dadogta a szegény Mausois — hiszen nekem ajándékoztad a leányt.

— Nem is arról van szó, — mondotta a gróf kérelhetetlen szigorúsággal. — Meghalsz, mert megszegted szigorúsággal! — Meghalsz, mert megszegted szigorúsággal!

És másnap kerékbe törték Mausoisot.

Mert hűtlen lett fogadalmához...

Maurice Montégut.

seget tisztelettel meghívja a választmány. Ugyanezen az ülésen a szegények között 348 koronát osztottak ki.

— **A novemberi előléptetések.** A novemberi katonai előléptetések alkalmával a király dr. Szekeres Gyulát, városunk szülöttjét I. oszt. százados-hadbíróvá nevezte ki. A 29-ik gyalogezrednek Nagybecskerekben állomásozó tisztjei közül Guggenberger Lajos hadnagy főhadnaggyá lépett elő, ezenkívül Podbradzky Vencel első osztályú fegyverműves második osztályú főfegyverművéssé lépett elő.

— **A tartalékos tisztek szemléje.** Ma délelőtt 9 órakor volt a tartalékos tisztek szemléje. A közös hadsereg mindenféle csapatából lehetett tiszteket látni, a mint teljes díszben siettek a Rezső-laktanya felé, a hol a tiszti étkezőben a szemlést tartották. Tüzérek, szekerészek, gyalogtisztek, tollbokrétás vadászok és tábori lelkészek tarka tömeggé olvadva, valóban szép és impozáns képet nyújtottak. A szemlést, a melyen 34 tartalékos tiszte jelent meg, Mészka Ferenc őrnagy tartotta meg. A szemle mintegy óra hosszat tartott s ezzel vége szakadt a tartalékos tisztek pünkösdi királyságának is, akik a ragyogó egyenruha helyett holnap már polgári öltözködésekben végzik mindennapi teendőjüket.

— **Károly napja.** Ma ülték meg Boromei szent Károly védencei nevűk ünnepét. A nagybecskereki Károlyok vendégszerető házában is élénk élet uralkodott, a mennyiben a vendégek nagy száma kereste fel azokat, hogy kifejezzék jókívánságukat. A névnaposok közül felemlítjük dr. Paeséri Károly kir. tanfelügyelőt, kit azonban hivatalos ügyek elszóllítottak Nagybecskerekre, továbbá Baaden Károly központi állami iskolai igazgatót, dr. Magyar Károly orvost, kiket kollegáik, valamint nagyszámú tisztelők és barátaik kerestek fel jókívánságukkal, továbbá Messinger Karolint, akinél növendékei tisztelegtek.

— **Halálozás.** Özv. Watzek Paulina tegnap reggel 68 éves korában Nagybecskerekben meghalt. Temetése ma délután volt élénk részvét mellett.

— **A Dunagőzhajós társaság raktárai.** A polgármesteri hivatalban ma délelőtt 10 órakor tanácskozás volt, amelyen a Dunagőzhajós társaság ujjonnan építendő raktárainak a tüztávlatát állapították meg. A tüztávlat megállapítása után a társaság rögtön hozzákezd a raktárak felépítéséhez.

— **Álmában megszurkálták.** Perics Szima szerbíttebeli lakos tegnapelőtt mindennapos munkáját elvégezve, nyugodtan tért aludni szokásos alvóhelyére, az istállóba. Alig aludt el azonban, egyszerre csak heves fájdalom ébresztette föl, fölcsodva, egy emberi alakot látott maga előtt, ki nagy késsel szurkál feléje. Perics Szima fellökte támadóját, de az nem hagyta abba a támadást s rettenetes élet-halál harc fejlődött ki Perics és támadója közt, miközben Perics támadóját az istálló ajtajához szorította s ez kinyílt a dulakodás közben. Ekkor a holdvilág mellett Perics a támadójában régi haragosát, Mrksity Sándor szerbíttebeli lakost ismerte fel. Perics segítségkiáltására a házbéliek segítségére siettek, mire Mrksity eliramodott s a kerteken keresztül el is szökött. Perics felholtan terült el a dulakodás színhelyén és most 14 késszurás következtében a halállal vívódik. Mrksityt minap a csendőrök kézrekerítették és Nagybecskerekre a fogházba szállították.

— **Hastifusz Temesvárott.** A hastifusz járvány Temesvárott is ijesztő mérveket öltött. Az anyakönyvi hivatalban csak tegnap is hat tífusz halálesetet jelentettek be, ami tíz év óta paratlanul álló eset Temesvárott. Az illetékes hatóság a járvány tova terjedésének megállítására szigorú óvintézkedéseket fogantatott.

— **Eieven fáklja.** Vingán Metsa Mátyás négy éves fiacskája gyufával játszadozott, miközben ruhácskája tüzet fogott és a szerencsétlen gyermek oly súlyos égési sebet szenvedett, hogy néhány órai kínlás után sebeibe belehalt. A gondatlan szülők ellen megindították a vizsgálatot.

— **Talált gyűrű.** A rendőrség tudatja, hogy tegnap egy arany női gyűrűt találtak. A gyűrűt a jogos tulajdonos a rendőrségen átveheti.

ESKÜDTSZÉK.

Fölmentett gyilkos.

A nagybecskereki esküdtszék ma délelőtt tárgyalta Szomorú István magyarszentmártoni születésű, 16 éves suhancgyerek bünyűjét, akit az az irtozatos bűn terhel, hogy öreganyját álmában egy kódarabban agyonütötte. Szomorú István véres tettét azzal mentegette, hogy nagyanyja gyöltörte annyira, hogy a gyilkosságra vetemedett. A tanúk igazolták a fiú érvelését s

igy az esküdtek többsége nem tartotta bűnösnek a szörnyű bűnben, a minek alapján a bíróság fölmentette a fiatal gyilkost.

A tárgyalásról tudósítónk a következőkben számol be:

Az esküdtszék a tárgyaláson a következőképpen alakult meg: Elnök: Zsiross Lajos kuriai bíró, szavazóbírák: Junga Aladár és ifj. Mak József tszéki bírák, ügyész: dr. Wiedorn Adolf, védőügyvéd: dr. Hubert Zsigmond, orvosszakértők: dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly, jegyző pedig Gavrilovics István.

Rendes esküdteknek kisorsolták: Horti Márton, Ille Szilviusz, Zimmerer Viktor, Kalapis Jakab, Makarovics Arthur, Zsebelyán János, Balugovics András, Faragó Gyula, Fejes Sándor, ifj. Forró Mihály, Szász Mihály és Troch István, pótesküdtéknek pedig Popovics-Pécsi Szilárdot és Soós Józsefet.

Az esküdtek megbeszélése után felolvasták a vádirat rendelkező részét, a mely szerint az ügyész Szomorú Istvánt szándékos emberölés büntetével vádolja, mert Magyarszentmártonban ez év június hó 8 és 9 közötti éjjel nagyanyját, Szomorú Jánosné szül. Kardos Rozát alvás közben egy tégladarabbal előre megfontolt szándékkal meggyilkolta.

Ezután az elnök felszóllította a vádlottat, hogy adja elő a dolgot, mire a fiatal bűnös következően mondtotta el a gyilkosság részleteit:

Június 8-án délután künn dolgozott nagyanyjával a kertben s munkaközben Kardosné folyton korholta őt. Ez így tartott egészen estig, mig nem vacsorához ültek. A fiúnak azonban itt sem volt nyugta, mert nagyanyja itt is a szemére hányt, hogy dologkerülő, haszontalan ember s csak hiába pusztítja a kenyeret a háznál, sőt az öregasszony még egy nehéz papucsot is megütötte őt.

Erre Szomorú István felkelt az asztaltól, otthagya a vacsorát és átment a szomszédban lakó Borosékhoz, a hol mintegy 11 óráig éjjel kártyázott, majd hazament és lefeküdt. Úgy 1 óra tájban éjjel után felébredt s ekkor igen keserű gondolatok bántották. Eszébe jutott korai árvasága s az a rossz bánásmód, a melyben öreganyja őt részesítette. A keserűség annyira erőt vett rajta, hogy eltökélte magában, megöli öreganyját, hogy így megszabaduljon a szidástól és szegénytől. Tervét rögtön végre is hajtotta. Házuk előtt a kövezetből kifeszített egy darab téglát s azzal öreganyja szobájába akart hatolni. De a szoba ajtaja be volt zárva. Ez azonban nem gátolta őt abban, hogy tervét keresztülvigye. Az ablak alá sompolygott, az üvegtáblákat bekente sárral s azt befeszítette, majd az ablakon keresztül a szobába mászott s az alvó öregasszonyt, ki nem is sejtette az őt környező veszélyt, a nála levő kódarabbal úgy fejbe vágta, hogy az szörnyen halt. Hogy a gyanút elhárítsa magáról, a véres kódarabot a határba vitte s azt ott a buzaba dobta. A vádlott még azt is elmondotta, hogy a rossz bánásmód miatt egy izben már meg is szökött öregapjától, de a szükség kényszerítette arra, hogy ismét visszatérjen a házhoz.

Következett ezután a tanúk és orvosszakértők kihallgatása. Dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly megerősítik azt, hogy Kardos Rozalia halálát a jobb arcán ért ütés következtében beállott agyroncsolás okozta. Bizonyítják továbbá, hogy a vádlott szellemi állapotát hosszab időn keresztül megfigyelték, de semmi oly jelet nem tapasztaltak, amely szellemi fogyatkozásra vallott volna.

A tanúk közül az elhunyt férjén kívül valamennyien azt vallották, hogy Kardosné házias, perlekedő természetű asszony volt, a kitől senkinek sem volt nyugta. Ugyancsak ezt bizonyítja maga a magyarszentmártoni jegyző is.

A tanúk kihallgatása után következett a vád és védőbeszéd, melyeknek elmondása után felolvasták a kérdéseket. Az elnök a kérdéseket kellően megmagyarázta az esküdteknek, a kik ezután tanácskozást tartottak, melynek eredménye az lett, hogy az esküdtek Szomorú Istvánt nem bűnösnek mondták ki, minek alapján a bíróság a gyilkos suhancot a vád és annak következményei alól felmentette. Az ítélet jogerős s így Szomorú azonnal szabadlábra helyezték.

§ **A vita vége.** A tegnap délnél félbeszakított esküdtszéki tárgyalást a délután folyamán befejezték. Négy órakor az esküdtek visszavonultak s mintegy másfél órai tanácskozás után Zsiross Lajos, az esküdtek főnöke kihirdette a verdiktet, a mely szerint az esküdtek Poczikékat erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés miatt bűnösnek mondták ki. Ennek alapján a bíróság Poczik Antalt 3 évi és 6 havi börtönre ítélte, a melyből azonban 5 hó és 14 nap kitöltöttnek tekintendő. Poczik Pál 3 évi börtönt kapott, melyből 5 hónapot kitöltöttnek vesznek. Ezenkívül egy-egy napi börtönbüntetéssel helyettesíthető 20—20 korona pénzbírságra is ítélték őket. Poczik Györgyöt csak hat havi fogházra ítélték. A bíróság kötelezte az elítélteket a felmerült

366 korona és 78 fillér bünyügi költségek megfizetésére. Az ügyész semmisségi panaszt jelentett be az elnöknek az erős felindulás tekintetében az esküdteknek adott jogi magyarázat miatt és Poczik Györgyre vonatkozólag a 92. §. alkalmazásáért. Poczikék az ítélet ellen szintén semmisségi panaszt jelentettek be. A fogva levő két Poczik testvért a jogerős ítélet meghozataláig szabadlábra helyezték.

TÖRVÉNYSZÉK.

§. Pavlovics képviselő ügye. Ismeretes dr. Pavlovics Lyubomir orsz. képviselő, törökbecsei orvosnak az a tette, hogy a nagyikindai pályaudvaron a Himnuszt és a Szózatot éneklő gyerekeket összeszidta és megverte. A gyerekek szülei följelentették Pavlovicsot s a nagyikindai ügyészség a magyar nemzet elleni izgatás vétségét látta fennforogni s ezért ily címen emelt vádat a képviselő ellen. A törvényszék azonban nem látta bebizonyítottnak ezt s ezért könnyű testi sértés miatt került a vádlottak padjára Pavlovics. A nagyikindai járásbírósg azonban, arra való tekintettel, hogy a sértett gyermekek a testi sértést igazolni orvosi bizonyítvánnyal nem tudták, tanuk pedig a jelenetnél nem voltak, — csupán tetteles becsületsértést állapított meg s ezért Pavlovics képviselőt 2000 korona pénzbüntetésre ítélte. A bíróság súlyosító körülménynek vette azt, hogy a bántalmazás a magyar nemzetet gyalázta meg, mivel a gyermekek a magyar Himnuszt énekeltek. A törvényszék 1000 koronára szállította le a pénzbüntetést. A Curia tegnap tárgyalta a védő dr. Tetéleni Armin semmisségi panaszát Szent-Imre Jenő előadásában. A védő az ítélet megváltoztatását kérte, mert büntetendő cselekmény nem forog fenn. Katona Béla koronagyűjlesztő meghallgatása után a kuria helyben hagyta a törvényszék ítéletét.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 4-én.
— Távirati tudósítás. —

Budapest, november 4.

A képviselőház ma délelőtt tartotta hosszú szünet után első rendes ülését. Az ülés iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánult s úgy az ülésterem, mint a karzatok egészen megteltek. A folyosókon nagy zsidobongás uralkodott s a képviselők élénken tárgyalták az eshetőségeket.

Pontban 10 órakor nyitotta meg az ülést az elnök Dániel Gábor alelnök. A csengetyűszóra a képviselők a folyosókról mind a terembe tödültek s közöttük helyet foglaltak a volt miniszterek s Khuen-Héderváry Károly gróf volt miniszterelnök is.

Miután az elnök az ülést megnyitja, felolvastatja Apponyi Albert gróf levelét, a melyben bejelenti, hogy lemond az elnökségről.

— Nem vesszük tudomásul! — kiáltoznak a szélsőbalról.

Szederkényi Nándor Apponyi érdemeit méltatja s azt indítványozza, hogy lemondását ne vegyék tudomásul.

Kossuth Ferenc szintén nagy elismeréssel szól Apponyi elnökségéről és csatlakozik Szederkényi indítványához.

Darányi Ferenc azt indítványozza, hogy tüzzék ki Apponyi lemondását napirendre.

Hellebronth Géza Szederkényi indítványát pártolja.

Dániel Ernő báró kifejti, hogy Apponyi elhatározását bizonyára megfontolva tette s így nem helyes elhatározása elé gátat vetni. Legteljesebb elismeréssel szól Apponyi elnöki működéséről s azt indítványozza, hogy fejezze ki a Ház ezért jegyzőkönyvi elismerését. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Zichy Jenő gróf és Rakovszky István Apponyi elnöki érdemeit méltatva, azon a véleményen vannak, hogy ne vegyék tudomásul Apponyi lemondását.

Ugron Gábor Apponyit dicsérve lemondását a korona pressziójának mondja,

mert szerinte most olyan elnök kell, a ki mindenre kapható.

Ezután Hock János fejtegeti Apponyi érdemeit, miközben az ellenzék zugó tapsai közben belép a terembe Apponyi Albert gróf.

Hock János szavai után Apponyi Albert gróf szólal fel s miután melegen megköszöni az elismerést, kéri, hogy vegyék tudomásul a lemondását.

Most szünet következett.

Szünet után Tisza István gróf miniszterelnökkel élén bevonulnak az új kormány tagjai. Az ellenzék nagy zajjal fogadja őket, amit azonban a jobb oldal viharos éljenzései és tapsai elnyomnak.

Miután Tisza István gróf miniszterelnök elfoglalja a helyét, szólásra emelkedik. Alig kezd azonban szavaiba, az ellenzék iszonyu lármát csap, úgy hogy egy szavát sem lehet érteni.

Tisza István gróf erre leül s a kinevezéséről szóló királyi kéziratot Dániel Gábor elnökhöz küldi, aki azt Szóts Pál jegyzőnek adja oda, hogy olvassa fel.

Szóts Pál föl is olvassa, de semmit sem hallani belőle, mert az ellenzék állandóan lármázik.

Miután Szóts a kéziratot felolvasta, Tisza István gróf miniszterelnök újból felszólal, de az ellenzék most még fokozottabban zajban tör ki, úgy, hogy ismét nem hallani a miniszterelnöknek egy szavát sem.

Az elnök, miután kijelenti, hogy a királyi kéziratot a Ház hódoló tudomásul veszi, az ülést felfüggeszti.

Az ellenzék nagy lármával fogadja ezt és kifogásolja, hogy az elnök nem kérdezte meg erre vonatkozólag a Házat.

Az ülés újból való megnyitásával Holló Lajos, Kossuth Ferenc s Polónyi Géza szavá teszik ezt s Polónyi Géza azt mondja, hogy az elnök erőszakosan keresztülforszírozta a királyi kézirat tudomásulvételét s azt hangoztatja, hogy az elnök ilyen erőszakoskodás után nem tölti be kellő pártatlansággal tisztét, föl hívja tehát, hogy mondjon le.

Elnöklő Dániel Gábor kijelenti, hogy ő teljes szigorúsággal megtartotta az ilyenkor szokásos formalitásokat s ha az ellenzék szavait a nagy lármában nem hallotta, arról ő nem tehet.

Tisza István gróf miniszterelnök a Haz naplójából kimutatja, hogy a királyi kéziratot nem szokták vita tárgyává tenni és a Khuen-Héderváry kormányra bemutatkozásakor is hasonlóképpen járt el a Ház. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Ezután az elnök az ülést élénk izgalom közepette berekesztette.

Mária Josefa főhercegnő utazása.

Budapest, november 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Raguzából jelentik, Mária Josefa főhercegnő ma ide érkezett.

Vilmos császár és a cár találkozása.

Budapest, november 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wiesbadenből táviratozzák: Ma történt meg itt Vilmos császár és Miklós orosz cár találkozása nagy ünnepélyesség mellett. A két uralkodó igen melegen üdvözölte egymást s azután elléptettek a cár tiszteletére Berlinből kirendelt diszszázad előtt. Délután udvari ebéd lesz, a melyen az uralkodókon kívül a két állam méltóságai vesznek részt.

Az új olasz kormány.

Budapest, november 4. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Rómából táviratozzák, a kamarában ma mutatkozott be az új Giolitti-kabinet. Az új kormányt a kamara rokonszenvesen fogadta.

Mommsen temetése.

Budapest, november 4. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Berlinből sürgönyzik, a hírneves tudós holnap temetésén a német császár személyesen fog megjelenni. Bécsi

jelentések szerint az akadémiát két tag képviseli.

Vasúti szerencsétlenség.

Budapest, november 4. (A „Torontál” eredeti táv.) A ferencvárosi pályaudvarból Szabadkára menő személyvonat a rendező pályaudvarnál összeütközött egy mozdonyval. Az összeütközés igen heves volt, úgy, hogy a mozdonyvezetőkön és fütőkön kívül 20 utas megsebesült s három kocsi összetört. A szerencsétlenség ügyében, a melyet valószínűleg hibás váltóállítás idézett elő, megindították a vizsgálatot.

Határidő-üzlet.

Budapest, november 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyjából változatlanok. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1904.)	7.78—
Tengeri (májusra 1904.)	5.29—
Zab (áprilisra)	5.54—
Rozs (áprilisra)	6.68—

Nyilttér.*)

Mindenütt kapható

Szaga
Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.

(68/1—32.30)

* Az e rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

832. B. v. k. sz. 1903.

867—1.1

Árverési hirdetmény.

Alólirott kir. bir. végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint a tekintetes budapesti IV. k. kir. bíróság 1903. évi szeptember hó 23-dik napján kelt Sp. III. 903/4. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1903. évi október hó 7-dik napján V. 1107. sz. a. kelt végzése folytán: Dr. Reick Ferenc budapesti ügyvéd által képviselt. (Lakik Budapest V. Szabadságtér 15. h. sz. a.) Klein József és Adolf budapesti cég és lakos felperes részére Siehe Klemens nagybecskereki lakosnál 83 kor. 56 fill. és járulékaik iránt, kielégítési végrehajtás útján 1903. évi október hó 12-dik napján Nagybecskereken felülfoglalt 916 koronára becsült butorok, borok, szeszes italok stb. álló ingók Nagybecskereken alperes lakásán Écskai-utca birói árverésen készpénzfizetés mellett leendő eladatása 1903. évi november hó 12-ik napjának d. u. 3 órájára tüzetett ki, az 1903. évi V. 1107/2. sz. a. kelt végzés alapján az árverés elrendelvényén, annak az alap, illetve felülfoglaltok követelése erejéig is, 1891. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zálogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t. c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólirotthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsek be annál is inkább, minthogy később bejelentett elsőbbségek végrehajtó kielégítését nem gátolva, igénylők a vételár fölőslégére fognak utasíttatni.

Nagybecskerek, 1903. évi október hó 28-dik napján.

Kiss,

kir. bir. végrehajtó.

Eltünt

minden neme a **börtisztatalságnak** és **bőr-
kittéseknek**, valamint **bőr-atka**, **bőr- és aro-
vörösségnek** stb. stb. naponkénti használata által a

Bergmann-féle kátránykénzappannak.

(Védjegy: Két bányász.)

Bergmann és Társától, Drezda és Tetschen a/E.

Kapható 60 fillérért darabja

Basch Ernő gyógyszerésznél, Nagybecskerek.

359b-20.20

Torontálvármegye antalfalvai járás főszolgabírájától.

6100. szám 1903.

865-3.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye antalfalvai járásába kebelezett O p p o v a községében a jegyzői állás megüresedvén, ezen állásra, a melynek javadalmazása:

1. évi fizetés 1200 korona;
2. 6 öl tűzifa;
3. 800 □-öl területből álló pótkert;
4. 160 korona anyakönyvvezetői illet-

mény, midőn pályázatot nyitok, fölhivom pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen fölszerelt kérvényeiket folyó évi november hó 25-éig annál inkább hozzám benyujtsák, mert a később beérkezett folyamodványok figyelembe nem fognak vétetni.

Antalfalva, 1903. november 2-án.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

Két irodai gyakornok

nyerhet azonnali alkalmazást
nagy cégnél.

o o o

Ajánlatok e lap kiadóhivatalába
„L” jelige alatt küldendők.

(866-x.1)

9177. Polg. 1903. szám.

863-3.2

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék köz-
hírré teszi, hogy a nagybecskereki tisztai
ármentesítő társulatnak a Nagybecskerek
határában (muzslyai szőlők) töltés emelés
céljából szükséges területek kisajátítása
iránti ügyében a kártalanítási eljárás meg-
indítván, a helyszíni tárgyalás határnap-
jául 1903. évi november hó 14. napjának
d. e. 9 órája Muzslya községéhez ki-
tűzött

A kilüszött tárgyalásra az érdekelt
tulajdonosok és összes telekkönyvi érdekelt-
tek, valamint a távollevők és ismeretlen
tartózkodásuak részére kirendelt gondnok
Kiss Sándor nagybecskereki ügyvéd oly
hozzáadással idéztetnek meg, hogy az ér-
dekeltek elmaradása a kártalanítás feletti
érdemleges határozat hozatalát nem gátolja
s az egyéni értesítésnek elmaradása vagy
a tárgyalásról elmaradás miatt igazolásnak
helye nincs.

Nagybecskereken, a kir. törvényszéknek,
mint polgári bíróságnak, 1903. évi novem-
ber hó 1-ső napján tartott üléséből.

Gavrílovics István, Zsiros Lajos,
kir. törvényszéki jegyző. kir. törvényszéki elnök.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet
mindenképp tisztességesen minden szak-
ismeret nélkül.

Küldje be címét E 978 jelige alatt
a következő címre: **Annouen-Ab-
teiling des „Merker“ Mannheim,
Meerfeldstrasse.** (774-52.32)

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul

kedvez főurudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona
nyereménynél többet fizettünk nagyraebesült vevőinknek; csak a
legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:
a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a **100.000** „ főnyereményt a 74366. „ „
a **90.000** „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. —
A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény
jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,
1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a
80.000, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**,
1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**,
8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75 vagy K 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy K. 3.—
 $\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket *utánvétellel* vagy az *összeg előzetes beküldése* ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk

f. évi november hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a huzás e napon kezdődik.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főurudánk osztálysorsjáték-üzletei:

(784-8.5)

Központ: **Terezy-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.**

II. fiók: **Muzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos terve-
zettel együtt küldeni.

Az összeget _____ korona összegben } *utánvételezni kérem.*
} *postautalvánnyal küldöm.* } A nem tetsző törlendő.
} *mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén).*

Pontos
cím:

Nagybecskerek

Telefonszám 45.

Szén és pirszén (coaks) nagyban.

Aninai fűtőszén, mely a porosz szenet teljesen
pótolja, és pedig darabos és kockaszén, továbbá gyári
szén kazánfűtésre és mosott kovácszén, végül első minő-
ségi légszesz- és bányakocsz kapható, — —
azonban csak teljes vasuti kocsirakományokban
Torontálmegeye bármely vasuti állomására szállítva.

A feltételeket közli:

Steinitzer Géza,

szénnagykereskedő.

(843-15.8)